

PLASTICA ANTROPOMORFĂ DESCOPERITĂ ÎN STAȚIUNEA CUCUTENIANĂ DE LA FULGERIȘ. REPERTORIU

Lăcrămioara Elena Istina

Situl arheologic de la Fulgeriș-Dealul Fulgeriș/ La 3 cireși, com. Pâncești, jud. Bacău se află situat în sud-estul județului Bacău, în partea de vest a Colinelor Tutovei, ca subunitate a Podișului Bârladului. Punctul a fost cercetat perieghetic și sondat în anii '80 de către arheologul V. Căpitanu¹, cercetările arheologice fiind reluate în anii 2003-2006².

Campaniile întreprinse între anii 2003-2006 au urmărit, pe lângă stabilirea stratigrafiei stațiunii, depistarea elementelor de viață materială și spirituală specifice unei așezări cucuteniene, faza A₃. În acest context au fost descoperite numeroase statuete antropomorfe, majoritatea în stare fragmentară, pe care le vom prezenta în cele ce urmează. Specificăm faptul că situl este în curs de cercetare, iar descoperirile rezultate până acum sunt în curs de restaurare și cercetare, astfel încât materialul de față nu își propune o analiză exhaustivă a descoperirilor de acest tip. Astfel, studiul descrie statuetele antropomorfe rezultate din cercetările noastre de până acum.

Prezența unui număr mare de statuete descoperite *passim* se datorează faptului că stratul arheologic este în prezent la o mică adâncime, lucrările agricole anuale deranjându-l, astfel încât descoperim în fiecare an piese aflate la suprafață, scoase de arătură.

*

1. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 8,5 cm, l = 2,9 cm, H = 5,2 cm
Fulg./2005, *passim*, nr. inv. 34.915
Fragment de statueta feminină, modelată în poziție șezândă, se păstrează o jumătate din ea, fiind ruptă pe verticală. Modelată din

¹ V. Căpitanu, **Cercetări arheologice de suprafață pe teritoriul județului Bacău (II)**, în *Carpica*, XIV, Bacău, 1982, p. 148; idem, **Raport de săpătură Fulgeriș (jud. Bacău)**, în *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992*, Brăila, 1996, p. 50, nr. 108.

² Al. Artimon, L.E. Istina, M.A. Istina, I. David, **Fulgeriș, com. Pâncești, jud. Bacău, Punct Dealul Fulgeriș/ La 3 cireși**, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2003*, Cluj-Napoca, 2004, p. 124-125, nr. 74; L.E. Istina, F.A. Tencariu, **Fulgeriș, com. Pâncești, jud. Bacău, Punct Dealul Fulgeriș/ La 3 cireși**, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2004*, Mangalia, 2005, p. 152-153, nr. 100, pl. 15; L.E. Istina, **Observații privind cercetările arheologice în situl cucutenian de la Fulgeriș, jud. Bacău. Campania 2004**, în *Carpica*, XXXIV, 2005, p. 55-75.

pastă fină, arsă oxidant, miezul fiind cenușiu închis. În compoziția pastei au fost adăugate resturi de cereale tocate mărunț, rezultând mici perforații circulare. Este decorată cu incizii adânci, după care a fost pictată cu roșu închis. Doar pe spate (pe partea superioară) nu a fost incizată, ci doar pictată cu linii oblice de culoare roșu închis. Decorul bustului pe față e realizat dintr-o spirală și două semiove. Piciorul e decorat cu linii orizontale, pe laterală prezentând patru cercuri concentrice (care intrerup șirurile de incizii orizontale). Prezintă o perforație foarte subțire amplasată în dreptul umărului.

2. Statuetă antropomorfă

L = 9,3 cm, l = 3,6 cm, H = 4,2 cm, G = 2,2 cm

Fulg./2005, S VI, 6, - 0,60 m, nr. inv. 34.914

Statuetă feminină modelată, în poziție șezândă, dintr-un

lut fin, ars oxidant, foarte bine, de culoare cărămiziu deschis. E decorată cu incizii fine astfel: pe abdomen prezintă o linie centrală verticală, ușor oblică, care intersectează o altă linie orizontală plasată pe abdomen, de la care pleacă linii oblice în partea superioară, realizându-se triunghiuri. Sub linia orizontală de sub pântec au fost realizate două triunghiuri pe centru amplasate simetric, cap în cap. Picioarele sunt marcate de o linie ce le desparte de restul corpului. Pe picioare sunt trasate linii incizate, o parte oblice și o parte orizontale. Partea inferioară a picioarelor nu este decorată. A fost modelată din trei părți de lut: corpul și picioarele separat, ceea ce a determinat și desprinderea lor.

3. Statuetă antropomorfă

L = 6,2 cm, l = 3 cm, H = 2,9 cm, G = 2,2 cm

Fulg./2005, passim, nr. inv. 34.916

Statuetă feminină, modelată în poziție șezândă, dintr-o pastă fină, arsă oxidant, de culoare brun închis. Decorată cu incizii, pe corp cu triunghiuri amplasate cap în cap, și interioare, în centrul lor fiind un punct; are, de asemenea, o pastiluță de lut care simbolizează buricul. Picioarele sunt modelate dintr-o singură bucată de lut, fiind despărțite printr-o linie incizată adânc atât în față, cât și în spate. Pe picioare decorul e realizat din linii oblice, care se întâlnesc formând mici tringhiuri (atât pe față, cât și pe spate). Partea superioară, spate, are un decor format dintr-un triunghi mare, din care pleacă linii orizontale; în interiorul triunghiului, la baza acestuia, au fost realizate

două rânduri de semicercuri, câte două de fiecare rând; spre vârful triunghiului au fost trasate două linii incizate care formează un romb, în interiorul căruia au fost realizate

patru incizii punctate. Corpul e delimitat de picioare printr-o linie adânc incizată, realizată sub buric.

4. Statuetă antropomorfă

L = 7,5 cm, l = 4,1 cm, H = 3,3 cm

Fulg./2003, S I, Gr. 1, 3a, - 0,40 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină, modelată în poziție șezândă, din pastă fină, de culoare brun-gălbuie, pe spate prezintă o ardere secundară, ce a determinat pe alocuri o culoare cenușie sau cărămizie. Decorată cu incizii. Are reprezentat buricul printr-o pastiluță de lut aplicată.

5. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 6,8 cm, G = 1,6 cm

Fulg./2005, S V, 11a, - 0,60 m, nr. inv. 34.917

Statuetă feminină, modelată în picioare, din pastă fină, de culoare gălbuie, cu pleavă foarte mărunță încorporată în pastă. E decorată cu incizii fine, după care a fost scufundată în culoare roșie, care însă se păstrează în prezent doar pe alocuri, mai ales în interiorul inciziilor. Pe față au fost realizate trei rânduri de romburi amplasate pe centrul statuetei, umplute cu linii oblice; spațiile de asemenea decorate cu linii oblice. Pe spate decorul e asemănător, însă sunt doar două romburi. Din statueta lipsește un fragment din umărul drept; umărul stâng fiind doar schematizat.

6. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 5 cm, l = 2,3 cm, G = 1,5 cm

Fulg./2005, S IV, 18b, - 0,30 m, nr. inv. 34.920

Statuetă feminină, păstrată în stare fragmentară, îi lipsește partea superioară. E modelată în picioare, din pastă fină, arsă oxidant, de culoare gălbui deschis. Picioarele sunt lipite, delimitate printr-o linie centrală adânc incizată. Decorul e realizat din incizii fine și este în stare fragmentară, deoarece după modelare a fost aplicat un strat subțire de lut fin, în care a fost realizat acesta, și s-a desprins pe alocuri.

7. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 6,8 cm

Fulg./2003, S I, 3c, Gr. 1, - 0,60 m, fără nr. inv.

Se păstrează un fragment din piciorul stâng de la o statueta feminină, modelată din pastă fină, de culoare cărămizie. Decorată cu linii incizate adânci oblice; pe laterală prezintă două rânduri de cercuri cu câte două cercuri concentrice, iar cel din partea superioară are în mijloc un punct incizat.

8. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 4,9 cm

Fulg./2006, S VII, 13b, - 0,30 m, fără nr. inv.

Se păstrează piciorul stâng de la o statueta feminină, modelată în poziție șezândă, din pastă foarte fină, cu nisip în compoziție, arsă oxidant, de culoare cărămiziu-roșietică; pasta e frământată foarte bine. Decorată cu incizii oblice, realizate adânc în pastă.

9. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 8 cm, l max = 4 cm

Fulg./2004, S III, 15b, - 0,40 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează partea inferioară. Modelată din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis, arsă oxidant. Picioarele sunt lipite, dar au fost realizate din două părți de lut, ceea ce a determinat și desprinderea acestora. Decorată cu incizii oblice. În partea inferioară a

picioarelor prezintă două proeminențe mici, realizate prin ciupirea lutului.

10. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 5,2 cm, l = 2 cm, G = 2,4 cm

Fulg./2005, S V, 11b, - 0,50 m, nr. inv. 34.919

Statuetă feminină din care se păstrează doar piciorul stâng. Modelată dintr-o pastă fină de culoare cărămiziu deschisă, arsă oxidant. Decorată cu incizii fine oblice, care se intersectează; o parte din decor nu se mai observă fiind șters sau sărit din loc în loc, datorită pastei care a

fost aplicată ulterior modelării statuietei.

11. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 4,5 cm, G = 1,9 cm

Fulg./2005, S IV, Gr. 11, nr. inv. 34.922

Statuetă feminină din care se păstrează piciorul drept. Modelată în picioare, din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis, arsă oxidant. Decorată cu incizii fine, verticale. Se pare că, după realizarea inciziilor, a fost scufundată în

culoare roșie, care se păstrează destul de slab, mai ales în interiorul inciziilor. Pe spatele piciorului inciziile sunt realizate orizontal, plecând de sub fesă; pe fesă inciziile verticale se intersectează formând unghiuri.

12. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 5,4 cm, l = 2,3 cm, G = 2,4 cm

Fulg./2005, S V, 4b, - 0,30 m, nr. inv. 34.918

Statuetă feminină din care se păstrează piciorul drept. Modelată din pastă fină, de culoare brun închisă, arsă oxidant. Decorată cu linii incizate adânc în pastă, realizate oblic și vertical. Pe fesă e decorată cu romburi incizate.

13. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 7,1 cm

Fulg./2003, passim, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează piciorul stâng. Modelată în poziție șezândă, din pastă fină, de culoare cărămiziu-roșietică, arsă oxidant. Decorată cu incizii oblice, realizate adânc în pastă, neglijent.

14. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 6,6 cm

Fulg./2004, S III, 17, - 0,50 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează piciorul stâng. Modelată din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis. Decorată cu incizii fine, oblice. Pe fesă sunt realizate cercuri concentrice.

15. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 5,8 cm

Fulg./2006, S VI, 9b, Gr. 15, - 0,70 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează piciorul stâng. Modelată în picioare, din pastă fină, de culoare gălbuie, arsă oxidant. Decorată cu incizii fine, oblice. În dreptul fesei, pe ruptura din vechime, prezintă o perforație foarte fină, ce ar putea proveni de la un bețișor care prindeau

picioarele, care au fost modelate separat; această înțepătură e de formă cilindrică și e destul de adâncă, adâncime de aproximativ 0,3 cm.

16. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 5,3 cm

Fulg./2006, S VII, 10b, Gr. 15, - 0,90 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care s-a păstrat piciorul drept. Modelată în picioare, din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis, arsă oxidant. A fost modelată statueta, apoi după uscare a fost aplicat un strat de lut subțire (care se

exfoliază) în care a fost realizat decorul incizat, după care a fost scufundată în culoare roșie, care se mai păstrează foarte prost, mai ales în interiorul inciziilor. Inciziile sunt amplasate oblic, pe toată suprafața statuetei.

17. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 4,3 cm

Fulg./2004, S III, 7b, - 0,35 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care s-a păstrat piciorul stâng. Modelată din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis. Este decorată cu incizii oblice și circulare pe fesă, realizate adânc și neglijent.

18. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 3,7 cm, l la umeri = 3,6 cm, G = 0,9 cm

Fulg./2005, S IV, 14a, - 0,30 m, nr. inv. 34.921

Statuetă feminină din care se păstrează partea superioară. Modelată din pastă fină, arsă oxidant, de culoare gălbui deschis. Are gâtul lung, cu capul schematizat, modelat prin ciupirea lutului între degete. Sâni sunt redați prin două mici proeminențe, modelate din pasta statuetei. Este decorată cu incizii adânci, zgâriate neglijent.

19. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 3,3 cm, l max = 4,5 cm

Fulg./2004, S III, 12, - 0,70 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează partea superioară, fără cap. Modelată din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis. Decorată cu incizii oblice, realizate adânc și neglijent. Prezintă două perforații, ce ar putea simboliza sânii.

20. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 3,3 cm, l max = 3,9 cm

Fulg./2006, passim, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează partea superioară, fără cap. Modelată din pastă fină, arsă oxidant, de culoare cărămizie, miezul este cenușiu. Decorată cu incizii oblice, adânci. Pe față prezintă schematizați sânii prin două perforații, sânul drept perforat complet, iese și

în spate, pe când sânul stâng este perforat incomplet.

21. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 3,2 cm, l max = 4 cm

Fulg./2004, S III, 13, - 0,70 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează partea superioară, de sub gât. Modelată din pastă fină, de culoare cărămizie. Decorată cu incizii adânci, realizate neglijent. În centrul statuetei sunt realizate romburi centrale, atât pe față, cât și pe spate.

22. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 2,4 cm, l max = 3 cm

Fulg./2004, S III, 13, - 0,70 m, fără nr. inv.

Statuetă feminină din care se păstrează partea superioară, de sub gât. Modelată din pastă fină, de culoare cărămizie, arsă oxidant. Decorată cu incizii oblice, care central formează romburi. Prezintă două perforații ce reprezintă sânii.

23. Statuetă antropomorfă

L = 5 cm, l max = 2,6 cm, H = 1,9 cm

Fulg./2006, passim, fără nr. inv.

Statuetă feminină, din care lipsește doar o mică porțiune din partea superioară. Modelată în poziție șezândă, din pastă fină, de culoare cărămiziu deschis; în partea superioară prezintă o ardere secundară de culoare cenușiu deschis; în pastă au fost folosite cioburi pisate mărunț. Nedecorată. Picioarele sunt lipite, demarcate printr-o linie incizată adânc, în față fiind realizat un triunghi. Linia ce delimitează picioarele în spate e adânc incizată și realizată neglijent.

24. Statuetă antropomorfă

L = 3,8 cm, l max = 1,9 cm, H = 1,8 cm

Fulg./2005, S IV, 10a, Gr. 15, - 0,70 m, nr. inv. 34.929

Statuetă feminină din care lipsește un mic fragment din partea superioară. Modelată în poziție șezândă, din pastă fină, arsă oxidant, de culoare gălbui deschis. Nedecorată. Picioarele sunt lipite, evidențiate printr-o linie incizată.

25. Statuetă antropomorfă fragmentară

L = 5,4 cm, H = 2,9 cm

Fulg./2003, S I, 1b, - 0,30 m, fără nr. inv.

Statuetă masculină din care se păstrează o jumătate, partea dreaptă, fiind spartă pe verticală. Modelată din pastă fină, de culoare cărămiziu-roșietică, arsă oxidant. Prezintă un brâu decorat cu incizii

amplasat la spate deasupra fesei, iar în față deasupra sexului. În partea superioară are lipit de corp o mânăuță de mici dimensiuni.